

Til
Social- og Indenrigsminister Astrid Krag

cc. Udvalget for Småøer
Udvalget for Landdistrikter og Øer

Omø, 19. december 2019

Notat vedr. implementering af Landevejsprincippet.

Som opfølgning på kommunekonferencen, som Sammenslutningen af Danske Småøer afholdt i Odense den 11. november, og hvor du deltog med et oplæg om bl.a. landevejsprincippet, vil vi hermed som lovet vende tilbage med et notat vedr. implementeringen af landevejsprincippet på de små øer.

Overordnet er tilbagemeldingerne fra øerne positive. Man er glade for takstnedsættelserne og vurderer, at der er kommet flere turister, sommerhusejerne besøger oftere deres huse, de billigere færgebilletter støtter op om bosætningen, ligesom det har skabt mere omsætning hos turisterhvervene. På mange øer – og det gælder både fastboende, turister og sommerhusejere - er man dog også frustrerede over, at landevejsprincippet synes så langt væk, når man nu var blevet stillet det i udsigt – bl.a. via de gode historier om landevejsprincippet i pressen.

Samlet set ser vi derfor følgende udfordringer:

De små øer er ikke i mål.

Sammenslutningen af Danske Småøer har i samarbejde med vores repræsentanter på de 27 øer lavet en undersøgelse over i hvor stort omfang, de enkelte færageselskaber har kunne nedsætte taksterne i 2019 (jvnf. bilag 1).

Undersøgelsen viser, at

- på 5 af de 27 øer passer prisen med landevejsprincippet, og perioden på 46 uger er opnået
- 15 øer har nedsat takster imellem 42 og 45 uger, men til en højere pris end landevejsprincippet (dvs. tilskuddet er 'smurt tyndere' ud) og ofte kun på en enkelt takstgruppe (f.eks. passagerer)
- 7 øer har nedsat priserne i varierende tidsrum, men kendetegnende er, at man heller ikke i den kortere periode er i mål med landevejsprincippet

I øvrigt har ingen færageselskaber valgt at nedsætte taksterne i højsæsonen.

Landevejsprincippet udhules.

På de øer, hvor ordningen har været en succes, og der er kommet flere passagerer og biler med færgerne, betyder det, som ordningen er tilrettelagt nu, at tilskuddet administrativt bliver fordelt over flere rejsende med det resultat, at takstnedsættelserne pr. billet bliver mindre.

Et tydeligt eksempel på det ses i en redegørelse fra Svendborg Kommune (se bilag 2)

"Landevejsprincippet har i samspil med en stigende interesse i at besøge vores dejlige øer ledt til at både 2018 og 2019 har sat rekorder for antallet af gæster. Succesen betyder til gengæld, at de 276.000 kr. skal fordeles for stadigt flere rejsende hvilket leder til mindre nedsættelser pr. billettype..." (citater)

Det skal bemærkes, at man i Svendborg Kommune ikke samlet set har øget kapaciteten (ekstra indsatte afgang om sommeren er modsvaret af færre afgang om vinteren, og det kan derfor ikke antages at have betydet en udgift for kommunen).

I de tilfælde, hvor ordningen er en succes, bliver det dermed sværere at nå i mål med landevejsprincippet: Man vil altid 'halse' bagefter og mangle tilskud til de ekstra passagerer, der måtte være kommet til.

For os at se er det skruen uden ende. De færgeruter, der får succes og sejler med flere passagerer (uden nødvendigvis at øge kapaciteten), vil til stadighed "mangle" flere penge for at nå i mål med landevejsprincippet, mens andre færgeruter, som ikke har en markant fremgang – måske fordi de er langt fra at kunne implementere landevejsprincippet og derfor har relativt høje takster – ikke står til at modtage flere midler og dermed ikke kan nå i mål med landevejsprincippet.

Sammenslutningen af Danske Småøer mener, at der er en indbygget uhensigtsmæssighed i ordningen her. I virkeligheden burde flere passagerer – om end til en nedsat takst – trods alt betyde flere penge i kassen, så længe man blot udnytter den eksisterende kapacitet. Derfor burde det ikke betyde, at der 'mangler' tilskudsmidler, blot fordi der er flere, der rejser med.

Sammenslutningen af Danske Småøer har et forslag til en alternativ beregning i forbindelse med forbrug af tilskud, som kan imødegå ovenstående uhensigtsmæssighed. Vi uddyber gerne dette på et møde.

Anvendelse af overskud.

Med den seneste evaluering og efterfølgende tilretning af bekendtgørelsen skal kommunerne indsende en opfølgingsredegørelse for anvendelse af tilskud pr. 31. august i det efterfølgende år (året 2018 skal dermed afrapporteres pr. 31.8.2019). Vi forstår, at det er en lettelse for kommunerne, der så kun skal se på regnskabet én gang.

Udfordringen er dog, at såfremt der er et overskud på passagertakstnedsættelserne i et givent år, skal dette overskud bruges i det efterfølgende år – reelt set i de 4 måneder, der er tilbage af året efter indsendelse af opfølgingsredegørelsen. Dels kan der være tale om et større overskud som kan være vanskelig at bruge på kort tid, og dels er der en tidsmæssig udfordring: Efter opfølgingsredegørelsen er indsendt, skal der være en dialog med øboerne om anvendelsen af overskuddet (jf. Bekendtgørelse om nedsættelse af færgetakster for biler, passagerer m.v. til og fra visse øer, §4, stk.2), og derpå skal der tages en beslutning om anvendelsen i kommunalbestyrelsen. Det tager tid, og det er derfor meget uhensigtsmæssigt, at midlerne ikke kan overføres til f.eks. de to efterfølgende år (i ovenstående eksempel til anvendelse i 2019 og 2020).

Ydermere betyder den nuværende regel, at der kan blive endnu en takstændring i en kortere periode (op til 4 måneder) sidst på året, der så ændres igen ved årsskiftet – igen med mere administration for kommunerne til følge.

Der er derfor brug for en teknisk tilretning af bekendtgørelsen, således at overskuddet kan bruges i de to efterfølgende år (i ovenstående eksempel både 2019 og 2020).

Evaluering af ordningen

Du henviste i dit indlæg på vores kommunekonference til, at forligspartnerne omkr. den trafikale ligestilling var blevet enige om, at der skulle ske en evaluering i 2022.

Vi mener, at en evaluering bør finde sted i allerede i 2020 for at forhindre, at skævvridningen mellem de øer, der er i mål, og de, der er langt fra målet, bliver større, og at den fulde implementering af landevejsprincippet udskydes.

Vi foreslår derfor, at der allerede nu tages fat på en afdækning af problematikkerne. Vi deltager gerne i et sådant arbejde.

Med venlig hilsen

Dorthe Winther

Formand

Sammenslutningen af Danske Småøer

Hov Agre 8

4245 Omø